

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Capita Pietatis Christianæ, Interrogationibus Et
Responsionibus vsitatis in Catechetica Methodo ita
explicata, vt breuem sed integram hypotyposin doctrinæ
purioris complectantur**

Ferinarius, Johannes

Magdeburgi

VD16 W 3078

De Vnione Dvarvm Naturarum in Filio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36195

Filij unigeniti, Vnus Dominus, solus ex solo, imago Patris, Filius sempiternus ex sempiterno. Vnus Spiritus sanctus, ex Deo substantiam habens, qui per Filium apparuit, sanctificans, per quem Deus super omnia cognoscitur.

Et Ecclesia Græca retinet Hymnum, in usu familiarium, quem nominat carmen tresanctum, eumque accepisse dicitur, per manus ab Apostolis, testibus Basilio et Nicephoro, in quo dulcis est asseueratio, de natura diuina Filij, et presentia eius in Ecclesia.

Φῶς ἰλαρὸν ἁγίας δόξης, ἀθανάτου πατρὸς, ὄντα γίνεσθαι, ἁγίος μακάρος, Ἰησοῦ χρίστου. ἔλθόντες ἐπὶ τῆν ἡλίαν δύσιν, ἰδόντες φῶς ἐπιειρόμεν, ὑμνοῦμεν πατέρα, καὶ υἱόν, καὶ ἅγιον πνεῦμα, θεον. Ἀξιος εἶ ἐν παντί καιροῖς ὕμνε τῶν φωναῖς ἁγίαις, ὑιὲ θεοῦ: ζωὴν διδούς. Διὸ ὁ κόσμος σε δόξαζεν.

O lumen augustum, sanctæ lucis, immortalis Patris, coelestis, sancti, beati, Iesu Christe, postquam peruenimus ad Solis occasum, et intuemur vespertinum lumen, laudamus Patrem, et Filium, et Spiritum sanctum, Deum. Dignus es, ut in omni hora faustis vocibus celebretis, Fili Dei, qui das vitam. Ideo mundus gloriatur.

DE VNIONE DVARVM NATUREARUM IN FILIO.

Quæ persona assumpsit humanam
naturam ?

Filius, qui est coæterna imago æterni Patris, nominatur λόγος à Iohanne, assumpsit naturam humanam, in Maria virgine, matre, Vt Iohannis prædicitur : Et verbum caro factum est.

Quot sunt modi præsentia
Dei ?

Quatuor :

1. Est præsentia Vniuersalis in conseruatione substantiarum, qua sic adest Deus omnibus creaturis bonis, & malis, vt conseruet earum substantias, tam sper, donec vult eas conseruare. De hac vniuersali præsentia dicitur : Cælum & terram ego impleo, dicit Dominus. Et notus sit Versus :

Enter, præsender, Deus hic & vbiq; potenter.

Res destruuntur, quando Deus eas amplius non conseruat.

Ergo hæc præsentia est separabilis.

2. Modus præsentia, nominatur specialis, quia Deus est in beatis, scilicet ita, vt non tantum seruet substantias : Sed sese eis communicet, complens eos luce, & iustitia, & viuificans eos vita æterna, & immediatè conspicitur ab eis. Et quanquàm non distat ab eis, tamen Deus, & Angelus beatus, seu homo beatus, non sunt vnum ὁμοῦς ἁπλοῦς : Sed adest eis specialitate, & re ipsa est separabilis. De hoc modo dicitur

etur: Deus erit omnia in omnibus, scilicet in beatis, id est, sic erit in eis, ut non sit simul peccatum.

3. Modus nominatur etiam specialis, quo est in Sanctis in hac vita, non tantum seruans eorum substantias, sed etiam efficiens in eis nouam lucem, & motus sibi placentes, & conspicitur non immediate, aut visibiliter, sed per verbum. Hanc presentiam separabilem esse manifestum est, iuxta dictum Petri Apostoli, de redemptibus ad vomitum.

Ac sciendum est in hoc tertio gradu comprehendere presentiam Filij Dei in ministerio, qua ipse reuera adest Verbo & Sacramento, iuxta promissionem suam: Ero vobiscum usque ad consummationem seculi. Nec tribuatur voci Euangelij, aut visibilibus signis Sacramentorum, vis Physica, vel Magica, immutans hominem nihil tale cogitantem, aut etiam repugnantem, ut Enthusiaste fingunt, sed loquamur de presentia voluntaria, libera, & viuifica, qua ex pacto Filius Dei, per Spiritum sanctum efficax in mente, & voluntate hominis agentis Pœnitentiam exhibet beneficia illa, quorum fit denunciatio voce promissionis, aut quorum fit obsignatio, & applicatio, in vero usu Sacramentorum.

Estque hic tertius gradus presentie propter hominem, cui facta est promissio. Quia in hac vita Christus est efficax per ministerium, & non aliter, iuxta illud: Euangelium est ministerium spiritus. Item: Euangelium est potentia Dei ad salutem omni credenti.

4. Modus longè discernendus ab alijs.

Est talis præsentia, qua secunda persona diuinitatis, assumpsit humanam naturam, non solum inseparabiliter, sed ita, ut sit unum completum ὑψίστου ἁπλοῦς illa natura humana, & λόγος, assumens naturam humanam & ut λόγος naturam humanam inquam deserat, utq; in Christo ex virgine nato habet omnis plenitudo diuinitatis σωματικῶς, id est, sint tantum particularia dona, ut in alijs sanctis beatis, sed immensa perfectio & omnipotentia, & efficacia perficiens omnia in omnibus suis membris, quod ὁ λόγος, qui est essentialiter Deus, & natura sumpta sunt una persona. Hic quartus modus naturæ unio Hypostatica, vel personalis.

Quid est unio hypostatica?

Est quæ personam unam constituit ex duabus naturis, id est, qua sola hæc persona λόγος assumens humanam naturam non solum inseparabiliter, sed in tali unione, ut sint unum ὑψίστου ἁπλοῦς, utq; assumens natura totam habeat ordinem ad λόγον assumens, ut massa illa non esset, nisi sic gestaretur & sustentetur à λόγῳ.

Qualia ostenduntur exempla huius unionis?

Nullum exemplum huius unionis est in Creaturis, quod prorsus congruat. Vetustas autem, ut aliquando declarat hanc unionem, ostendit hominem. Vnde in Symbolo Athanasij dicitur: sicut anima rationalis

Ἔστω unus est homo: Ita Deus ἔστω homo unus est
 Christus. Et uerba hæc apud Iustinum leguntur digna
 memoria: τινές μὲν τὴν ἕνωσιν ὡς ψυχῆς πρὸς σῶμα
 μακρόσσαντες οὕτως ἐκ δευτέρου καὶ ἀεὶ ἕνωσιν καὶ ἀεὶ ἕνωσιν
 οὐ γὰρ τὸ παράδειγμα, ἐκὼς μὴ καὶ πάντα, καὶ
 τῆς οὐσίας. Id est, Quidam unionē hypostaticam, ut anima
 unionē ad corpus intelligentes sic ἔστω enarrarunt. Quod
 exemplum sanè concinnum est: Etsi enim non per
 omnia congruit, aliquomodo tamen congruit.

Sicut anima, ἔστω corpus hominis, sunt unum com-
 pletum ὑποστάσεων: Ita unitur unionē Hypostas-
 tica λόγῳ, ἔστω natura assumpta. Et sicut anima ges-
 tit, ἔστω uiuificat corpus: Ita natura assumpta, susten-
 tatur à diuina. Et ita tota natura hominum, seruatur à
 Filio, cui credentes inseruntur, tanquam surculi arbori,
 qui accipiunt uitam, ἔστω uitalem rigationem à trunco.
 Ac sicut discedente anima, corpus extinguitur, resolu-
 tum in cineres ἔστω elementa: Ita assumpta massa, redde-
 getur in nihilum, si non gestaretur à λόγῳ. Et nisi
 factum esset hoc decretum, de copulatione duarum na-
 turarum in Filio, totum genus humanum, funditus fuisse
 set extinctum. Hac similitudine usi sunt Iustinus, Atha-
 nasius, Augustinus ἔστω Cyrillus.

Quæ est dissimilitudo in exemplo:

Anima deserit corpus, sed naturam humanam,
 quam semel assumpsit λόγῳ, nunquam deserit.
 Sic enim Athanasius inquit dialogo 4. de sancta
 Trinitate: Διὰ τὸ πάθος καὶ ἡ ἕνωσις, καὶ
 I 4

διὰ τῆς σωτηρίας τὸ πάθει σώσαι ἡμετέρας
 ἔπαθεν παθεῖν δὲ θέλωμ ἠνώσεμ ὁ ἐνώσεμ
 ἔφικεμ, Id est, ut pati posset, assumpsit huma-
 naturam, & ut nos saluaret, passus est. Volens
 nos saluare passus est, & volens pati uniuert sibi
 naturam, quam assumpsit, & quod semel uniuert sibi,
 quam postea dimisit.

Recense regulas obseruandas in doctrina
 de vnione duarum naturarum in
 Christo.

1. Regula.

Assumpsit λόγος humanam naturam
 gram, & incorruptam, corpus & animam sine
 cato, habentem proprietates naturales, omnes virtutes
 appetitiones, naturæ humane proprias, & ordinatas
 Item, eas infirmitates, quæ sunt poenæ, nō peccato
 delict, naturam humanam passibilem, & mortalem
 sentientem, dolores, & alios affectus, sine peccato,
 dicitur ad Ebræos: Non habemus Pontificem,
 non possit compati infirmitatibus nostris.

2. Regula.

Non facta est conuersio vnus naturæ in alteram
 vel confusio, sed utraq; natura retinet suas proprieta-
 tes, sine confusione.

3. Regula.

Doctrina de communicatione Idiomatum nec
 strat discrimen inter Christum, & alios Sanctos.

inter unionem hypostaticam, & societatem, seu auxili-
lium Dei, in alijs sanctis.

4. Regula.

Discernendæ sunt appellationes, significantes pro-
prietates naturarū, ab appellationibus, quæ significant
officium. Quia nomina officij competunt toti perso-
næ, non alteri naturæ scorsim.

5. Regula.

Filius δ λόγ ω consideratur duplici respectu.
Aliàs quo ad essentiam diuinam, vt Deus dator bono-
rum cum Patre & Spiritu sancto, aliàs, quo ad offi-
cium, vt persona missa, ad ministerium redemptionis,
& saluationis.

6. Regula.

Diligenter considerandi sunt modi loquendi, vbi
propositiones veræ sint communicatione Idiomatum,
in quibus nequaquam fit confusio naturarum, vbi in
abstracto natura secundum sese consideratur, nec com-
prehendatur persona, ubi non fiat mentio proprietatis
seu idiomatum alterutrius tantum naturæ, sed ap-
pellationum officij competentis personæ, quæ est Deus
& homo, habens actiones in utraq; naturâ: Item, quæ
propositiones receptæ sint, quæ non receptæ.

Quid est communicatio Idioma-
tum?

Est Prædicatio, in qua proprietatis unius naturæ,
dicitur de persona in concreto, & significatur, in Chri-
sto duas esse naturas, non tantum ita, vt altera sit sociâ
& sepa.

& separabilis, sed sic, quod λόγος assumpsit humanam naturam, miranda unione, inseparabili, & personali.

Quis est fons doctrinae, de communicatione Idiomatum?

Unio Hypostatica, & distinctio proprietatum cuiuslibet naturae.

Qua est ratio propositionum, & modorum loquendi?

Propositio in abstracto, significat naturam, secundum se consideratam. Propositio in concreto, significat personam seu ὑπὸς ἑαυτὴν. Non igitur vera Propositio: Natura diuina moritur, vel vulneratur. Sed ista est vera: Deus est mortuus, Dominus gloriatus est crucifixus.

Quid interest inter istam propositionem Patientem Baptista, DEVS patitur, Et istam: Patientem Christo, Deus patitur?

Respondeo: Prior propositio figurata est vera per Metaphoram. Quia relatio vel contemptus ad Deum pertinet, ut contumelia Legati, pertinet ad Dominum relatione, vel cogitatione. Interea verbum accipit Iohannes, non DEVS.

Propositio altera: DEVS patitur, loquitur de Christo, etsi est inusitata: tamen non est figurata seu Metaphorica, Quia haec persona patitur, accipit

vulnus, & moritur, quæ est natura Deus, etiamsi laceratio tantum fit in corpore, Nec enim intelligitur Physica confusio naturarum.

Recita. testimonia confirmantia hos modos loquendi.

Antequam Abraham nascatur, ego sum. Crucifixi sunt Dominum gloriæ. Videbunt in quem confixerunt. In mundo erat, & mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognovit. Iste formæ nullam significant uel naturarum uel proprietatum confusionem. Quod probatur: Quia de uno & eodem Christo hæc dicuntur, & tamen intelligi discrimina naturarum oportet. Nec sit diuulsio personæ, sed sua cuique naturæ proprietas attribuitur. Sicut particula distinctiua manifestè ostendit. Rom. 1. Natus ex semine David secundum carnem. Item: Act. 2. Resurrexit secundum carnem. Item: 1. Pet. 4. Christus passus est carne. Retinenda est igitur personæ unitas, & tamen non confundenda sunt nature. Hic addantur & testimonia uetus statim. Irenæus inquit: Mortuus est Christus, quiescente uerbo. ἡ συχάζουτος τοῦ λόγου. Item Hieronymus: Passus est filius Dei secundum id, quod pati poterat. Item Athanasius dialogo 4. de S. Trinitate: ὁ θεὸς λόγος οὐ δύναμις, οὐ φύσις τῆς θεότητος ταπεινωθῆναι μετὰ θανάτου, ἔλαβεν αὐτῷ ἐκ μαρτίας ἐμψυχόσωμα, τὸ δύναμις οὐ ταπεινωθῆναι μετὰ θανάτου. οὐ γὰρ φύσις θεότητος ὑπὲρ μῶν ἀπέθανεν, ἀλλ' ἐνώσασεν αὐτῷ σῶμα ἐμψυχόν τὸ δύναμις οὐ μετὰ θανάτου.

Item:

Item de communicatione Idiomatum, inquit Theodor-
 tus: Communicatio nominum non facit confusionem
 naturarum, ὅτι σύγχυσις ἐιργάσατο τῶν φύσεων
 ἢ κοινότης τῶν ὀνομάτων. In Synodo Ephesina
 ori dicitur: Patiente Christo, passio refertur ad Deum
 verbum, nam λόγος eam sibi applicat, non quod
 sua natura pati possit, sed quod corpus illud, quod ip-
 sus proprium factum est, patiat. Et alterius Synodi
 decretum est: Si quis dicit, quod in passione crucis
 lozem sustinuerit Filius Dei, diuinitate, & non carne
 & anima rationali, quam assumpsit in serui forma,
 dixit sancta Scriptura, Anathema sit. Vide capitulum
 libri 9. Tripartite historie.

Discerne modos vsitatos loquendi ab
 inusitatis, & non receptis.

Vsitate & recepte sunt hæc propositiones: ὁ
 γὼς est Deus, λόγος est homo, Christus est Deus
 Christus est homo. Ista est prorsus falsa: λόγος
 creatura. Hæc: Christus est creatura, reiecta est, pro-
 pter insidias Arij, etsi natura assumpta, vere est crea-
 tura. Nec recipiuntur istæ: Christus incepit esse. Ita
 Christus factus est. Sed hæc recepte sunt: λόγος
 factus est homo, & filius Dei incarnatus est, verbum
 caro factum est &c. & tamen Græcè melius dicitur
 ὁ λόγος σὰς ἐγένετο. Rectè etiam dicitur: λόγος
 assumpsit naturam humanam. Non dicitur vsitate
 λόγος assumpsit hominem, quia homo est nomen

tegræ personæ. Et vsa est Ecclesia his formis loquendi: persona assumpsit naturam. Aut: duæ naturæ sunt unitæ. Aut: Natura humana unita est Filio Dei, unione hypostatica seu personali. Non verò dicitur: Natura seu essentia diuina assumpsit humanam. Nec: Natura diuina est assumpta. Poetica figura est, cum dicunt: Deus induit humanam naturam. Aut λόγος induit hominem. Has Poeticas figuras rectè interpretemur, ne ab unione personali discedamus. Recta est & illa Propositio: Christus est compositus, seu compositum ex natura humana, & diuina.

Quæ sunt nomina officiorum?

Mediator, Redemptor, Saluator, Rex, Sacerdos, Pastor. Ista communia sunt, seu conueniunt toti personæ, quia officium habet actiones in utraq; natura. Et in his actionibus, quæ ad officium pertinent, agit utraq; natura, cum communionem alterius, quod sibi proprium est, verbo scilicet operante, quod verbi est, carne exequente, quod carnis est, ut rectè dixit orthodoxa uetustas, Nec hæ appellationes, Mediator, Sacerdos, Rex, tantum intelliguntur de natura patiente, & moriente, sed de persona placante, uictrice, exaudiente, exhibente promissiones. Vt quidem suo loco hæc uocabula declarabuntur.

BREVIS EXPLICATIO ALI quot Argumentorum Iudaicorum & Arianorum.

Doctrinæ